

[Helga Pedersen.]

i benådningssagerne. Jeg vil gerne takke den højtærede justitsminister for den klare og nøgterne oversigt, der er givet. Jeg synes, det er rigtigt og vigtigt, at den højtærede justitsminister har peget på, hvorledes man allerede i 1946 anmodede om indstilling fra ankenævnet i benådningssager, også hvor andre grunde end senere praksis til-sagde benådning, og ligeledes fremhæver, at benådnings efter indstilling af ankenævnet fik et større omfang, end man oprindelig regnede med. Men det betyder jo ikke, at det, der skete, var uberettiget. Den praksis, man indførte i 1948, havde ifølge det, der er oplyst her i dag, sin bedste saglige begrundelse, og det er ganske klart, at den måtte påvirke afgørelserne af senere fore-lagte sager.

Det er også rigtigt, når det er fremhævet, at det har været grove og meget grove sager, og at benådningerne ikke er udtryk for en ændring af den opfattelse, men at det på den anden side ikke er besættelses-tidens værste forbrydere, der er benådet.

Da jeg overtog justitsministeriet i oktober 1950, var man midt i at behandle sagerne om benådning af de personer, der var idømt fængsel i 12—14 år eller mere, og for hvem straf var anbefalet nedsat. De muligheder, jeg havde, var, om jeg skulle fortsætte benådningerne på linie med den praksis, som var indledt, og som tilsyne-ladende var gået meget godt, om jeg skulle stoppe op, eller jeg eventuelt skulle finde en tredje udvej.

Der forelå ikke for mig nogen ydre grund til at standse benådningssagerne. De sager, der var til behandling, og som blev forelagt mig enkeltvis, var af samme beskaffenhed stort set som dem, der var behandlet i månederne forud. Mit skøn var og er i dag, at det ville have været urigtigt pludselig at sige: nej, nu vil vi ikke benåde længere. Der ville ikke være nogen holdbar begrundelse for at gøre det. De love, hvorefter der var blevet dømt, var blevet kritiseret, det ved vi alle, og jeg mener, at et stop i benådningssager ville føje yderligere et minus til retsopgøret.

Et halvt år i forvejen havde rigsdagen vedtaget at forlænge ankenævnets virksomhed. Man vedtog uden debat forlængelsen efter at være gjort bekendt med, at anke-

nævnet havde behandlet 530 sager det sidste halve år, hvoraf ca. 60 var anke- og genop-tagelsessager. Det vil sige, at ca. 470 var benådningssager, og på det tidspunkt kunne der ikke være tale om, at det kun drejede sig om de såkaldte små lovovertrædere. Man havde yderligere nylig løsladt mange personer med langvarig straf til kongens fødselsdag, og ingen fandt under lovfor-slagets behandling anledning til at spørge om benådningssager. Man havde yder-mere drøftet den såkaldte lille amnestilov af maj 1950. Dette emne kunne måske også have givet anledning til at røre ved spørgs-målet.

Min egen indstilling overfor disse sager var og er også den, at den benådningss-praksis, der hidtil var fulgt, og som jeg som dommer i København i store træk var bekendt med, var rigtig. Det var ikke et område, hvor jeg på forhånd syntes der var noget forkert, og hvorpå der var noget at rette. Altså behandlede jeg benådningssagerne efter samme retningslinier som hidtil. Hver eneste sag er blevet forelagt og gennemgået for mig, ofte flere gange, og det er benådnings, der er tale om, uanset at der har været mange af dem. Det siger sig selv, at i et samfund, der får mange tusind ekstra straffesager, vil man, når benådningssager findes, også få mange benådningssager, men det er alligevel ikke kollektive benådnings, der finder sted.

I foråret 1952 var man i gang med sagerne om dem, vi kalder 16 års folkene, og de, der kritiserer mig, kan så spørge: Ja, men hvor-for standsede man ikke op nu? Det var da særlig grove forhold. Det gjorde man ikke, fordi der ikke forelå en adækvat og rationel grund til at gøre det. Der var ikke en sådan artsmæssig forskel i sagerne, at det ville være berettiget.

Den højtærede justitsminister berørte kort de overvejelser, man havde i justits-ministeriet vedrørende ankenævnets fort-satte beståen i eftersommeren 1951, da man også forhandlede med landsretternes præsidenter. Jeg kan tilføje, at jeg over-vejede, om der var grund til at gå over over til en ordning f. eks. som i Norge, hvor et ankenævn ikke fandtes, men hvor, såvidt jeg erindrer det nu, et udvalg be-skæftigede sig med benådningssager. Jeg kom til det resultat, at det var rigtigt at